

ШАРЛ ПЕРО - „КОТАРАКЪТ В ЧИЗМИ“ ПРЕВРАТНОСТИТЕ НА ЧОВЕШКАТА СЪДБА

Френският писател Шарл Перо е роден в Париж през 1628г. Автор е на много приказки, най-известните сред които са „Спящата красавица“, „Синята брада“, „Котаракът в чизми“, „Пепеляшка“ и др. Любопитното е, че едва на 55 години се отдава на литературно творчество, като черпи идеите си направо от „извора“, от народното творчество.

Богатството на народните приказки привлича писателя с разнообразието на сюжети и образи, с вложения народен опит и мъдрост, с живия си и изразителен език, с богатото си идейно съдържание, с тънкия смехотвор.

Приказките на Шарл Перо разкриват един фантастичен свят, изпълнен с чудни вълшебства, населяван от царе

и царици, принцове и принцеси, благородни девойки, храбри юнаци, животни, притежаващи човешки качества и характеристики, обикновени хора от народа, но отличаващи се със своята природна мъдрост и доброта.

Една от най-любимите приказки на всички малки и големи деца по света е „Котаракът в чизми“, Сюжетът ѝ е изключително забавен и ангажира вниманието на читателя с находчивите и смели постъпки на главния персонаж - Котаракът. След смъртта на баща си, измамен от двамата си братя, главният герой - младият Карабас, тръгва да търси изгубеното си щастие по белия свят, придружаван единствено от своя котарак. Внезапно, за негова почуда, котаракът му проговаря с човешки глас, уверява го, че може да го направи богат и пожелава да се obuе в чизми. Така нищо и никаквото животинче се превръща в Котарака в чизми.

Шарл Перо гради изложението на приказката върху трикратното изреждане на случки, в които главен персонаж е именно котаракът. Персонификацията позволява на писателя да превърне котарака в пълноценен приказан герой, който тръгва из страната да възхвалява своя господар. Той му измисля благородническото име - маркиз Дьо Карабас, и разнася навсякъде мълвата за добротата и богатствата му.

Творбата има опростена композиция и малко герои - третия брат, царя, принцесата, човекоядеца, котарака, Карабас, които са носители на характерни за всеки един от тях черти - котаракът е хитър и находчив, великанът е силен и глупав, царят - наивен, а момъкът, освен че е беден, е бездействен. Най-разгърнат е образът на котарака, който е разкрит описателно чрез думите на господаря му за него и чрез собственото му слово и постъпки. Авторът използва троичността в постъпките на котарака, които се отличават с последователност на действията и липса на многословие.

Основният мотив на приказката разкрива колко променлива е човешката съдба и утвърждава идеята, че всичко подлежи на промяна, всичко може да бъде преобразено, че хитростта е едно от успешните средства за защита и съществуване на слабия и онеправдания от съдбата беден човек. Оказва се, че най-важното в живота е приятелството на малките и подценявани същества, които знаят и могат да се справят с трудностите.

Приказката започва по традиционния начин с познатите думи: „Имало едно време...“, които въвеждат мотива за несправедливата делба между братята след смъртта на баща им. По-големите получават в наследство воденицата и магарето, а най-малкият - само един котарак и „не можел да се помири, че му се паднал такъв нищожен дял“. Реакцията на Карабас дава тласък на своеобразната завръзка на приказното действие. Тя амбицира котарака да докаже на своя господар, че има сили и възможности да му помогне да успее в живота:

„Не се наскърбявайте, господарю мой, дайте ми само една торба и ми поръчайте чифт чизми, за да мога да се промъквам през гъсталаците. Ще видите, че наследството ви не е чак толкова нищожно, колкото си мислите.“

Така в хода на действието котаракът разкрива способностите и умението си чрез хитрост и познания за живота да постига привидно недостижимите цели. Запознат с дворцовия етикет, Котаракът в чизми добре? владее изкуството на ласкателя. Приказките му омайват царя, от когото зависи щастието на Карабас. За да постигне целта си, Котаракът убеждава косачите и жътварите, че трябва да кажат на царя, че ливадите и нивите са на маркиз Дьо Карабас. Царят е удивен от огромните богатства на маркиза.

Пред Котарака се редят множество приключения и перипетии, докато успява да спечели доверието на краля. Остава да бъде реализирана само една последна част от плана - господарят му Карабас да получи кралската дъщеря за жена. Така хитростта става едно от основните оръжия на котарака. Чрез нея той успява да накара човекоядеца да се превърне в лъв, а после в мишка, за да го изяде.

Нарастващото възхищение на царя от богатствата на маркиз Дьо Карабас е представено чрез трикратните въпроси за собственика на ливадите, нивите, двореца. И както става в приказките, принцесата се влюбва безумно в богатия и красив маркиз. Царската дъщеря много го харесва, а щом маркизът ѝ хвърля няколко мили погледа, които изразяват нежност и преданост, тя лудо се влюбва в него.

Царят е очарован от достойнствата на маркиз Дьо Карабас. Като вижда огромните му богатства и след като си пийва в двореца няколко чашки, Кралското Величество заявява: „Маркизе, само от вас зависи дали ще станете мой зет.“

Така читателят стига до извода, че сватбата не е награда за подвизите на юнака, а за хитростта и изобретателността на котарака, който става знатен Благородник и „от този ден нататък ловял мишки само за развлечение“. Поуките в края на приказката не се нуждаят от тълкуване. Ясно е, че с хитрост и находчивост, с богато въображение и вяра съдбата може да бъде променена от слабите и човек може да стане богат, могъщ и щастлив.